

ZÁKON

č. 46/1993 Z. z.

o Slovenskej informačnej službe

Zmenený a doplnený zákonmi: č. 72/1995 Z. z., č. 73/1998 Z. z., č. 256/1999 Z. z.,
č. 328/2002 Z. z., č. 166/2003 Z. z., č. 178/2004 Z. z., č. 165/2008 Z. z., č. 491/2008 Z. z.,
č. 151/2010 Z. z., č. 192/2011 Z. z., č. 58/2014 Z. z., č. 444/2015 Z. z., č. 161/2024 Z. z.
a č. 166/2024 Z. z.

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1

Úvodné ustanovenia

(1) Zriaďuje sa Slovenská informačná služba (ďalej len „informačná služba“). Informačná služba je všeobecnou bezpečnostnou a spravodajskou službou Slovenskej republiky.

(2) Informačná služba je štátnym orgánom Slovenskej republiky, ktorý plní úlohy vo veciach ochrany ústavného zriadenia, vnútorného poriadku, bezpečnosti štátu a ochrany zahraničnopolitických a hospodárskych záujmov štátu v rozsahu vymedzenom týmto zákonom. Vo svojej činnosti sa spravuje ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

(3) Pri plnení úloh je informačná služba oprávnená spolupracovať s orgánmi iných štátov obdobného zamerania a pôsobnosti a medzinárodnými organizáciami.

(4) Základné práva a slobody možno činnosťou informačnej služby obmedziť len v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom, ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na zabezpečenie bezpečnosti štátu, ochrany vnútorného poriadku alebo na ochranu práv a slobôd iných.

(5) Informačná služba je rozpočtová organizácia.

(6) Pri plnení úloh je informačná služba oprávnená používať technické prostriedky a dopravné prostriedky a to spravidla utajeným spôsobom.

Súvisiace ustanovenia:

§ 2, § 3, § 7 až 16a

Súvisiace právne predpisy:

Ústava SR; Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd; Listina základných práv a slobôd; Všeobecná deklarácia ľudských práv; zákon o ochrane pred odpočúvaním; zákon o rozpočtových pravidlách

Z dôvodovej správy k zákonu č. 46/1993 Z. z.:

Ustanovenie obsahuje vymedzenie pôsobnosti informačnej služby, oprávnenie spolupracovať s orgánmi iných štátov a zasahovanie do práv a slobôd občanov len na základe zákona. Ustanovuje sa,

že informačná služba je samostatným štátnym orgánom, ktorý nie je závislý na žiadnom ústrednom orgáne štátnej správy a jeho činnosť podlieha len kontrole Národnej rady Slovenskej republiky.

K ods. 1, 2, 3 a 6

Na to, aby mohol štát existovať, fungovať a smerovať k svojim najdôležitejším záujmom a prioritám, je potrebné, aby v jeho štruktúrach existovali aj špeciálne orgány, ktoré budú chrániť a zabezpečovať ústavné zriadenie, zvrchovanosť, územnú celistvosť, bezpečnosť, vnútorný poriadok, hospodárske a iné oprávnené záujmy, práva a slobody všetkých jeho občanov.¹ Z uvedeného dôvodu sa domnievame, že špecifické orgány – spravodajské služby určitého štátu predstavujú jeden z existenčných znakov jeho suverenity. Totiž ochrana štátu za pomoci spravodajských služieb nie je žiadnou novotou. Už od počiatočného zakladania mestských štátov bolo prioritou zisťovať informácie o prípadných útokoch nepriateľa či o vojenských manévroch nepriateľského štátu. Podobné zmýšľanie sa uchovalo až dodnes, no prostriedky, spôsoby a metódy spravodajských služieb sa, v porovnaní s ich „predchodcami“ z minulosti, kultivovali.

Možno teda konštatovať, že spravodajská ochrana štátu a jeho záujmov sa vykonáva dvoma hlavnými spôsobmi, a to konkrétne zahraničným spravodajstvom a vnútorným spravodajstvom. Kým vnútorné spravodajstvo sa sústreďuje a vykonáva svoju činnosť na území SR a je zamerané na získavanie informácií dôležitých pre vnútornú bezpečnosť štátu alebo majúcich pôvod vo vnútri štátu, doménou zahraničného spravodajstva je územie iného štátu, kde zisťuje a vyhľadáva informácie, ktoré by mohli poškodiť záujmy SR. V praxi týmto spôsobom pôsobia príslušníci spravodajských služieb, napríklad v diplomatických zboroch pod diplomatickým krytím.

Vo všeobecnej rovine možno tvrdiť, že spravodajská služba je štátny orgán, ktorého hlavnou úlohou je utajeným spôsobom a prostredníctvom špecifických a osobitných metód, prostriedkov a postupov, vyhľadávať a analyzovať informácie, ktoré neskôr postupuje zákonným adresátom.² Spravodajské služby, ako súčasť orgánov verejnej moci, môžu robiť všetko, čo majú zákonom dovolené (občan môže robiť všetko, čo nemá zákonom zakázané). Procesy spravodajskej činnosti teda musia byť právne zdôvodnené, regulované a kontrolované. Tieto zásady majú osobitný význam aj pri samotnom charakterizovaní jednotlivých možností spravodajskej činnosti. Úlohy sú rámcovo definované v konkrétnej právnej norme upravujúcej zriadenie a činnosť príslušnej spravodajskej služby.³

SIS bola zriadená dňom vyhlásenia zákona o SIS, t. j. 15. februára 1993. Bola zriadená ako štátny orgán *sui generis*, ktorý nebol ani organizačnou zložkou žiadneho z ministerstiev alebo iného ústredného orgánu štátnej správy, ani žiadnemu z nich *in generalis* zodpovednostne nepodliehal.⁴ Táto skutočnosť sa odrazila aj v spôsobe jej financovania.

¹ LISOŇ, M., VAŠKO, A. Hrozby a riziká – objekty spravodajského záujmu. In *Notitiae iudiciales Academiae collegii aedilium in Bratislava : vedecký časopis Akadémie PZ v Bratislave : právne znalosti Akadémie Policajného zboru v Bratislave*. 2020, roč. 6, č. 2, s. 3.

² LISOŇ, M., VAŠKO, A. Teorie spravodajskej činnosti. In PORADA, V. a kol. *Bezpečnostní vědy*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2019, s. 375 a nasl.

³ VAŠKO, A. *Spravodajské informácie v trestnom konaní*. Praha : Leges, 2021, s. 29.

⁴ Iná právna situácia nastala v roku 1994 v prípade Vojenského spravodajstva, ktoré bolo zriadené zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 198/1994 Z. z. o Vojenskom spravodajstve ako špeciálna

§ 13

Oprávnenie na používanie osobitných finančných prostriedkov

(1) Osobitné finančné prostriedky sú vyčlenené rozpočtové prostriedky a príjmy získané použitím osobitného spôsobu nakladania s majetkom štátu podľa § 12 alebo z činnosti spravodajského krycieho subjektu, ktoré je informačná služba oprávnená používať na uhrádzanie výdavkov spojených s plnením úloh podľa tohto zákona, vrátane výdavkov spojených so zriadením, založením, s činnosťou alebo so zrušením spravodajského krycieho subjektu informačnou službou. Osobitné finančné prostriedky sa vedú na samostatnom mimorozpočtovom účte informačnej služby.^{1e)}

(2) Spravodajským krycím subjektom na účely tohto zákona je právnická osoba a fyzická osoba – podnikateľ vystupujúca pod legendou na účel utajenia činnosti informačnej služby alebo utajenia činnosti jej príslušníkov pri výkone pôsobnosti informačnej služby a pri plnení jej úloh podľa zákona alebo utajenia príslušnosti príslušníkov k informačnej službe.

^{1e)} Pozri § 22 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Súvisiace ustanovenia:

§ 1, § 2, § 5, § 9 až 12, § 14 až 16a

Súvisiace právne predpisy:

Ústava SR; zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu; zákon č. 291/2002 Z. z. o Štátnej pokladnici; zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve; zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy

Z dôvodovej správy k zákonu č. 46/1993 Z. z.:

Navrhovaným oprávnením informačnej služby používať na vymedzené účely osobitné finančné prostriedky, a to mimo príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu, sa sleduje vytvorenie legislatívneho priestoru na zriaďovanie a financovanie osobitných právnických osôb – spravodajských krycích subjektov, ako aj vytvorenie zodpovedajúcich podmienok pre zabezpečenie plynulého a riadneho plnenia zákonných úloh Slovenskej informačnej služby. Zámerom úpravy je najmä vytvoriť zákonný rámec pre účinnejšiu a promptnejšiu realizáciu určených činností v rámci fungovania Slovenskej informačnej služby. V súlade s § 22 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. sa najmä z dôvodu ochrany utajovaných skutočností navrhuje, aby bolo možné osobitné finančné prostriedky viesť na samostatnom mimorozpočtovom účte Slovenskej informačnej služby. Zároveň sa definuje pojem spravodajského krycieho subjektu.

K § 13

Toto ustanovenie umožňuje SIS, aby z dôvodu možnej dekonšpirácie, nemusela reálne a pravdivo preukazovať vynaloženie finančných prostriedkov, resp. nakladanie s majetkom štátu.

Toto ustanovovanie predstavuje normu *lex specialis* k normám všeobecného charakteru, konkrétne máme na mysli zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve. Rovnako ako v prípade VS, aj SIS vykonáva činnosť utajeného charakteru.

§ 20

Náhradu škody podľa § 18 a § 19 poskytuje v zastúpení štátu informačná služba.

Súvisiace ustanovenia:

§ 1, § 2, § 5, § 9 až 19

Súvisiace právne predpisy:

Trestný zákon; zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník; zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci

Z dôvodovej správy k zákonu č. 46/1993 Z. z.:

Vzhľadom k tomu, že v súvislosti s poskytnutou pomocou informačnej služby alebo jej príslušníkom môže byť osobe spôsobená škoda, navrhuje sa, aby za takto spôsobenú škodu zodpovedal štát, pokiaľ si ju poškodený nespôsobil úmyselne.

Ustanovenia riešia aj náhradu škody, ktorá bola spôsobená osobe oprávneným zákrokom informačnej služby jej príslušníka, prípadne osoby, ktorá im poskytla pomoc za predpokladu, že k spôsobeniu škody nedošlo v dôsledku protiprávneho konania osoby, ktorej bola spôsobená škoda.

K § 20

Keďže informačná služba plní zákonom uvedené úlohy v záujme štátu, a teda *de facto* chráni a háji jeho najdôležitejšie hodnoty, preto uvedené ustanovenie zveruje do rúk samotnej informačnej služby právomoc poskytovať (teda aj vyplácať) náhradu škodu podľa § 18 a § 19 komentovaného zákona.

PIATA HLAVA

SLUŽOBNÝ POMER PRÍSLUŠNÍKOV

§ 21

Zrušený od 1. 4. 1998

§ 22

Zrušený od 1. 4. 1998